

HRVATSKI VOJNIK

Broj 183. Godina V. 11. travnja 2008. www.hrvatski-vojniki.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Američki predsjednik s hrvatskim vojnicima

NATO

KOPENHAGEN

Novi vojnici i helikopteri

Danska, koja u ISAF-u trenutno ima oko 550 vojnika stacioniranih u provinciji Helmand na jugu zemlje, uskoro će povećati njihov broj za 50 do 75. S vojnicima će u sljedeća dva mjeseca stići i nekoliko helikoptera Fennec. Ministarstvo obrane kaže da će to učiniti "radi sigurnosti vlastitih vojnika, koji inače djeluju u sastavu britanskih trupa, dakle, neovisno od NATO-ovih bukureštanskih zahtjeva za ojačavanjem ISAF-a. Inače, s pogibijom vojnika 31. ožujka, broj danskih žrtava u Afganistanu popeo se na 14.

MOSKVA

Ambiciozna budućnost

Na tiskovnoj konferenciji u svom glavnom gradu, zapovjednik ruske ratne mornarice admiral Vladimir Visockij najavio je stvaranje pet do šest grupa za združene zadaće, okupljenih oko nosača aviona. No, nova strategija će se potpuno oživotvoriti tek od 2050. do 2060. godine. Prema tome, ratni brodovi i letjelice neće se graditi posebno nego kao "dio integriranog sustava". Grupe će uključivati ratne brodove, avione, podmornice, pa čak i satelite. "Postojanje grupa će povećati borbenu učinkovitost mornarice za 60, a u nekim prilikama i do 300%", ustvrdio je admiral. Očekuje se da izgradnja nosača aviona započne 2012. godine. Rusi zasad imaju tek jedan operativni nosač, Nikolaj Kuznjecov.

NARHWAN

Tradicionalni transport

US DoD

Tovornica opeka u iračkom gradu Narhwanu u posljednja je tri mjeseca učeterostručila proizvodnju, zahvaljujući i pomoći američkih stabilizacijskih timova. No, u nedostatku vozila, za uspješniji transport opeka i materijala za peći, Iračani upotrebljavaju tradicionalnu pomoć magaraca, njih oko 250. Amerikanci su se pobrinuli i magarce, stvorivši improviziranu vojničku veterinarsku kliniku, pod vodstvom satnika Roryja Carolana. Pod stalnom njegovom, magarci su sposobni za više rada, a Amerikanci rade i na educiranju iračkih vlasnika kako da se što bolje pobrinu za svoje životinje.

LONDON

Posljednja počivališta

MoD UK

Britansko ministarstvo obrane objavilo je 8. travnja da je novih deset olupina potonulih ratnih brodova proglašeno posljednjim počivališta. Tako će se pridružiti onima koje su već zaštićene od lovaca na blago i suvenire, a kojih je 48. Postupak je pokrenut na temelju posebnog zakonskog programa, uspostavljenog još

1986. godine. Novozaštićene olupine jesu grobnice više od 750 mornara, a potonule su na raznim lokacijama u različitim povijesnim razdobljima. Naprimjer, HMS Amphion je potonuo 1914. (I. svjetski rat), HMS Delight 1940. (II. svjetski rat), a Atlantic Conveyor 1982. (Falklandski rat). Među zaštićenima će se naći i ostaci nekadašnjeg neprijatelja, njemačke podmornice U-714, potonule 1945.

NEW DELHI

Prva vježba

Uvodama Indijskog oceana, Indija i Njemačka su 7. i 8. travnja održale prvu zajedničku mornaričku vježbu. U azijske vode stigla su tri njemačka ratna broda, Hamburg, Köln i Berlin, s posadom od 700 ljudi i pod zapovjedništvom kapetana bojnog broda Michaela Buddea. Indijci su, među ostalima, na more izveli dvije fregate, Tir i Krishnu. Vježba je dogovorena na temelju indijsko-njemačkog ugovora o obrambenoj suradnji, potpisanog 2006., koji uključuje transfer njemačke tehnologije u Indiju, održavanje zajedničkih mornaričkih, ali i ostalih vojnih vježbi.

Marine

MOSKVA

Odgodena aukcija

Ruska vojska je za 8. travnja u Moskvi predvidjela javnu aukciju svojih nekretnina, no ona je otkazana zbog malog broja ponuđača. Ministar obrane Anatolij Serdjukov nije objavio novi datum. Aukcija je organizirana da bi se prikupio novac za udomljavanje vojnih djelatnika i njihovih obitelji, a ponuđene su dvije lokacije. Jedna pripada zrakoplovstvu, smještena je blizu rijeke Moskve i procijenjena na oko 110 milijuna dolara, a druga je bivša vojna bolnica, procijenjena na nešto manje od 50 milijuna dolara.

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Zelina d.d.,

K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

NATO samit u Bukureštu - post festum

Pozivnica koju smo dobili 3. travnja povijesni je događaj za našu zemlju, a isto vrijedi i za Albaniju. Ipak, budući da Hrvatska tek što nije postala punopravnom članicom Saveza, odsad će naši mediji i cjelokupna javnost trebati obraćati više pozornosti širokom djelovanju NATO-a...

Strana 4

Američki predsjednik s hrvatskim vojnicima

Upravo zato da bi pokazao koliko cijeni hrvatski vojni doprinos mirovnoj misiji u Afganistanu, američki se predsjednik, i to na svoju izričitu želju, prije odlaska želio pozdraviti i fotografirati s hrvatskim vojnicima koji su sudjelovali u misiji ISAF

Strana 6

Na Hrvatskom vojnom učilištu predstavljen film Kadetski bal uz taktove Jelačićeva marša

Glavni akteri filma, kako mu i sam naziv govori, jesu kadetkinje i kadeti koji su maestralno odigrali svoju ulogu na ceremoniji otvaranja Časničkog bala u Beču. Film je pokazao i drugu stranu vojnog poziva, zanimljiviju, ležerniju, ali ništa manje zahtjevnju jer se i u takvim, glamuroznim događanjima predstavljaju oružane snage kojima pripadate...

Strana 13

Sigurnosna vozila

Nestabilnost u nekim dijelovima svijeta, nemiri, prosvjedi i neredi nameću snagama sigurnosti brojne obveze. Uspješno obavljanje takvih poslova često ovisi o specijaliziranim vozilima, koja se obično zovu vozila za unutarnju sigurnost

Strana 21

Naslovnica snimio Hrvoje Stipa OGULINAC, Ured Predsjednika RH

NATO samit u Bukureštu - post festum

Povijesni događaj za Hrvatsku

Pozivnica koju smo dobili 3. travnja povijesni je događaj za našu zemlju, a isto vrijedi i za Albaniju. Ipak, budući da Hrvatska tek što nije postala punopravnom članicom Saveza, odsad će naši mediji i cjelokupna javnost trebati obraćati više pozornosti širokom djelovanju NATO-a, jer ćemo i sami biti akteri toga djelovanja. Pozivnica Hrvatskoj i Albaniji nije samo formalno povećanje nego i "daljnje ojačavanje sposobnosti Saveza da se suprotstavi postojećim i potencijalnim prijetnjama sigurnosti u XXI. stoljeću". Inače, naš pristup bit će šesto širenje NATO-a...

Domagoj VLAHOVIĆ, fotoarhiva NATO

Hrvatsko izaslanstvo na samitu

mo formalno povećanje nego i "daljnje ojačavanje sposobnosti Saveza da se suprotstavi postojećim i potencijalnim prijetnjama sigurnosti u XXI. stoljeću". Inače, naš pristup bit će šesto širenje NATO-a. Bugarska, Estonija, Latvija, Litva, Rumunjska, Slovenija i Slovačka priključile su se 2004., Češka, Mađarska i Poljska 1999., Španjolska 1982., Njemačka 1955., a Grčka i Turska 1952.

ASPIRANTI I PARTNERI. Članice su se složile da će pozivnica Makedoniji stići odmah po rješenju

Čak i u poslovično diplomatski suzdržanim službenim izvješćima NATO-a, samit u Bukureštu često je nazivan povijesnim.

Za Hrvatsku to sigurno vrijedi: pozivnica koju smo dobili 3. travnja svakako je povijesni događaj za našu zemlju, a isto vrijedi i za Albaniju. Ipak, budući da Hrvatska tek što nije postala punopravnom članicom Saveza, odsad će naši mediji i cjelokupna javnost trebati obraćati više pozornosti širokom djelovanju NATO-a, jer ćemo i sami biti akteri toga djelovanja. I taj udio ne treba potcjenjivati. Koliko je značenje stava samo jedne države najbolje je pokazao "slučaj Makedonija", i grčki veto koji je sam blokirao (vjerujemo, samo usporio) put te zemlje u Savez. Dakle, bez obzira na to što je i za Hrvatski vojnik u prvom planu u Bukureštu bila naša pozivnica, potrebno je obratiti pozornost na sve bitne događaje tijekom trodnevnog samita u rumunjskoj metropoli.

PROŠIRENJE. Dakako, prva tema za nas, ali i vrlo važna za cijeli Savez. Pozivnica Hrvatskoj i Albaniji nije sa-

spora oko punog imena države-aspiranta, uz potporu što bržem povoljnom raspletu. Euroatlantske težnje Ukrajine i Gruzije također su ocijenjene povoljno. U Savezu se nadaju da će se sljedeći koraci za dvije zemlje poduzimati u sklopu Akcijskog plana za članstvo. BiH i Crna Gora pozvane su da pristupe Intenzivnom dijalogu s NATO-om, a Malta je nakon dvanaest godina ponovno aktivirala svoje sudjelovanje u Partnerstvu za mir.

AFGANISTAN. Na samitu je bio i afganistanski predsjednik Hamid Karzai, koji je raspravljao o vanjskoj i unutarnjoj situaciji u svojoj zemlji zajedno s glavnim tajnikom NATO-a, Jaapom de Hoopom Schefferom, i glavnim tajnikom UN-a, Banom Ki-Moonom. Države koje pridonose misiji ISAF potvrdile su svoju posvećenost stabilizaciji Afganistana, naglašavajući da je "napredak postignut, ali preostali izazovi zahtijevaju povećane napore". Čelnici država NATO-a potvrdili su potrebu za što većom ulogom organizacije Ujedinjenih naroda u koordiniranju civilnih i vojnih aktivnosti u toj

■ Čestitke na pozivu u NATO primili su od glavnog tajnika NATO-a hrvatski predsjednik Stjepan Mesić i premijer Ivo Sanader

azijskoj zemlji. Općenito, NATO je u Bukureštu vrlo često spominjao svoju suradnju s UN-om i potrebu za njezinim daljnjim ojačavanjem.

KOSOVO. Postrojbe KFOR-a će i dalje imati mandat u najmlađoj europskoj državi, na temelju Rezolucije UN-a broj 1244. Nastavit će se suradnja s UN-om i Europskom unijom radi razvoja stabilnog, demokratskog, multietničkog i mirnog Kosova.

ODNOSI S RUSIJOM. Sastanak glavnog tajnika Saveza i ruskog predsjednika Vladimira Putina, u sklopu Vijeća NATO-Rusija, bio je po rasporedu zadnji veliki

događaj u Bukureštu. Unatoč različitim gledanjima na neke probleme, izražena je zajednička politička volja da se razlike prevladaju. Suradnja u borbi protiv terorizma i rješavanju civilnih kriza ostaje neupitna. Značajno je i potpisivanje dokumenta kojim će se omogućiti transport nevojne opreme za potrebe ISAF-a preko teritorija Rusije.

NATO TV. I nešto laganije, za čitatelje koji više vole videoinformaciju nego pisanu informaciju. U Bukureštu je svečano predstavljena NATO-ova televizija, čije će videovijesti i razni drugi sadržaji biti dostupni na internetu, na adresi www.nato.int gdje ćete moći naći sve što vas zani-

ma o Bukureštu i Savezu općenito.

SLJEDEĆI SASTANAK NA VRHU. Održat će se sljedeće godine u Strasbourgu (Francuska) i Kehl (Njemačka). Obilježit će ga proslava 60. godišnjice Saveza i, vjerujemo, primanje novih članica. ■

■ Na samitu je bio i afganistanski predsjednik Hamid Karzai, koji je raspravljao o vanjskoj i unutarnjoj situaciji u svojoj zemlji zajedno s glavnim tajnikom NATO-a, Jaapom de Hoopom Schefferom, i glavnim tajnikom UN-a, Banom Ki-Moonom

Američki predsjednik

Netom nakon održanog, za našu zemlju povijesnog samita u Bukureštu, čestitke na pozivu u NATO, tijekom dvodnevnog posjeta Hrvatskoj uputio je i predsjednik SAD-a George W. Bush.

Sadržajan posjet boravka predsjednika Busha, kojem su domaćini bili hrvatski predsjednik Stjepan Mesić i premijer Ivo Sanader, protekao je u ozračju dobrih hr-

vatsko-američkih odnosa i istaknutog savezništva dviju zemalja, posebice u svjetlu hrvatske pozivnice za NATO.

Mnogo će toga izrečenog u govoru što ga je održao američki predsjednik ostati upamćeno, no s posebnom pozornošću osvrnut ćemo se na više puta isticano priznanje hrvatskim vojnicima za njihovu hrabrost i volju u pružanju pomoći u Afganistanu. "Zadivljen sam veličinom hrvatskog srca", rekao je u jednom od svojih obra-

s hrvatskim vojnicima

ćanja američki predsjednik, ne propustivši priliku da na ceremoniji svečanog dočeka pozdravi hrvatske vojnike na hrvatskom jeziku.

Upravo zato da bi pokazao koliko cijeni hrvatski vojni doprinos mirovnoj misiji u Afganistanu, američki se predsjednik, i to na svoju izričitu želju, prije odlaska želio pozdraviti i fotografirati s hrvatskim vojnicima koji su sudjelovali u misiji ISAF. Njih pedesetak postrojeno je u zračnoj luci Pleso, ispred zrakoplova Air

Force One. Predsjednik Bush je svakoga ponaosob pozdravio, sa svakim se rukovao, izmijenio pokoju riječ, a potom se i fotografirao. Pažnja koju im je na taj način iskazao američki predsjednik može se shvatiti samo kao još jedno priznanje Hrvatskoj i Hrvatskoj vojsci za njezin mirovni angažman i partnerstvo s NATO savezom.

V.PINTARIĆ

foto: Ured Predsjednika RH, H.S. OGULINAC

Peta rotacija MLOT-a posjetila Islamski centar

Već tradicionalno, u sklopu priprema za odlazak hrvatskog kontingenta u NATO misiju ISAF u Afganistanu, peta rotacija MLOT-a (Mobilni promatrački tim za vezu) posjetila je 7. travnja zagrebačku džamiju te se susrela s domaćinom Azizom ef. Hasanovićem, pomoćnikom muftije i glavnim koordinatorom za suradnju Islamske zajednice u RH s Ministarstvom obrane.

Osnovna je svrha posjeta da se predavanjem i odgovorima na pitanja pripadnicima HV-a približi način života, vjerski i kulturni običaji afganistanskog naroda te da se upoznaju s njihovom tradicijom i poviješću. Poznavanjem tih vrijednosti iskazuje se poštovanje narodu zemlje u kojoj će naši vojnici boraviti, a korisne informacije ujedno će

učiniti njihov boravak lakšim i kvalitetnijim. Predavač je naglasio kako je prvi korak u poštivanju drugih upoznati se s njihovim sustavom vrijednosti i uvažavati ga. To poštovanje je najbolji način stvaranja i učvršćivanja povjerenja, što je osnovni uvjet za izgradnju mira. Ef. Hasanović ponovno je pokazao otvorenost za eventualni posjet našim vojnicima u Afganistanu, gdje bi osobito bilo korisno susresti se s

snimio Davor KIRIN

snimio Davor KIRIN

lokalnim vjerskim vođama, koji imaju velik utjecaj na formiranje raspoloženja domicilnog stanovništva prema pripadnicima mirovnih misija. Obilazeći Islamski centar, pripadnicima HV-a omogućen je ulazak i u molitveni prostor džamije. Ondje im je ef. Hasanović prezentirao način ponašanja u svećištu u slučaju posjeta džamiji u Afganistanu. Većini je to bilo prvi put u životu da uđu u molitveni prostor džamije. Tijekom predavanja, naši vojnici koji su već bili u misiji iznijeli su svoje prijedloge i sugestije te zahvalili predavaču na gostoprimstvu i dragocjenim informacijama i savjetima. Na kraju je dogovoren službeni posjet imama našem timu u vojarni "Sveti Petar" u Ogulinu, tijekom kojega će ef. Hasanović održati iscrpniju prezentaciju.

M. ČOŠIĆ

Big Band Orkestra HV-a u Lisinskom

Big Band Orkestra Hrvatske vojske održat će koncert pod nazivom **TRIBUTE TO COUNT BASIE** u utorak, **15. travnja**, u Maloj dvorani Koncertne dvorane "Vatroslav Lisinski" s početkom u **20 sati**. Orkestrom će ravnati **Ladislav Fidri**, a kao solistica nastupit će **Jasna Bilušić**.

Za informacije i rezervacije besplatnih ulaznica možete se obratiti na brojve telefona: 01/4568-577 i 01/3786-772.

OSIGURAJ SVOJU BUDUĆNOST

STUDIRAJ NA CIVILNIM
FAKULTETIMA UZ
STIPENDIJU OS RH

● BESPLATNE
KNJIGE

● BESPLATAN
SMJEŠTAJ

● BESPLATNA
PREHRANA

● DŽEPARAC
PROSJEČNO
12000 KUNA
GODIŠNJE

● SIGURNO
ZAPOSLENJE

POSTANI

KADET

ORUŽANIH SNAGA RH

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

INFO: uredi za obranu
www.morh.hr

Učinkovito donošenje odluka

Istraživanja su pokazala da grupe rješavaju više problema nego pojedinac jer grupa brže od pojedinca prepoznaje pogreške i odbacuje netočna rješenja. No učinkovitost grupe i donesena odluka ovise o nizu čimbenika kao što su broj članova, rizik što ga konačna odluka nosi, nazočnost autoriteta i njegov utjecaj na grupu...

Suzana FILJAK

U priručnicima za donošenje odluka nude se "dobri" i "pouzdati recepti" za uspješnije odlučivanje. Ipak, automatizirano čekiranje propisanih koraka pruža iluziju ispravnosti i točnosti, ali ne jamči dobru odluku. Odluke donose ljudi, i kad se razviju nekontrolirani psihički procesi, odluke donesene i po strogo propisanim pravilima mogu biti nedjelotvorne, pa čak i pogubne.

Ne postoji lagan i siguran način za izbjegavanje konformizma, grupnog mišljenja, pokornosti autoritetu, stereotipa i predrasuda te potrebe za jednoglasjem i ostalih pogrešaka pri odlučivanju. No, ako su skupina i njezini članovi zainteresirani za kvalitetu odluka više nego za puko sudjelovanje u radu grupe, ako su uvijek bavani u ispravnim metodama i upoznati s pogreškama koje nastaju zbog određenih psihičkih procesa, grupni uradak i kvaliteta donesene odluke bolji su nego kod neutreniranih grupa i od pojedinačnih predloženih rješenja.

Manjkavo odlučivanje može se prepoznati po određenim pokazateljima: nepotpun pregled alternativa, nepreispitivanje rizika perifernog izbora, slaba potraga za informacijama ("uzimanje zdravo za gotovo"), selektivna pristranost u procesiranju dostupnih informacija, propust ponovne procjene novih mogućnosti, neplaniranje akcija u slučaju izvanrednih okolnosti i sl.

Pravila za izbjegavanje pogrešaka u odlučivanju

Istraživanja su pokazala da grupe rješavaju više problema nego pojedinac jer skupina brže od pojedinca prepoznaje pogreške i odbacuje netočna rješenja. No učinkovitost grupe i donesena odluka ovise o nizu čimbenika kao što su broj članova, rizik što ga konačna odluka nosi, nazočnost autoriteta i njegov utjecaj na grupu. Odluke donesene u grupi mogu biti kvalitetnije ako je grupa mala, ako se zadatak može razlomiti u manje,

odvojene komponente, koje rješavaju različite grupe, i ako pojedinci imaju mogućnost odabira članova s kojima će donositi odluku. Ako se broj članova povećava, grupne odluke postaju neučinkovite i po utrošenom vremenu i po kvaliteti i provodljivosti odluke. Vrijedi pravilo da djelotvorno donošenje odluka zahtijeva određeni stupanj razlika u mišljenju i konstruktivni sukob. Stoga heterogenost grupe (razlike u stručnosti, društvenom podrijetlu, značajkama osobnosti i sl.) ima veću učinkovitost zbog većeg raspona znanja, vještina, mišljenja. Pokazalo se da potpuno nove grupe daju više novih i kreativnih ideja od onih s već razvijenim interakcijama.

Osobito je važno ne dopustiti da status članova (njihov formalni, ali i neformalni autoritet) interferira s otvorenom raspravom o alternativama, mogućim teškoćama u njihovoj realizaciji i eksplorativnom traganju za novim informacijama. Vođa i autoriteti moraju biti potpuno nepristrani i ne navoditi željenu alternativu unaprijed, a trebali bi ohrabrivati razlike u mišljenju i poticati članove na otvoreno iznošenje zamjerki o predloženom tijeku akcija. Na razini osobne odgovornosti, ni jedan član ne bi smio imati samocenzuru i potiskivati svoje dvojbe, osobito pri odlučivanju u situacijama visokog rizika. Kad se odluka i donese, važno je preispitati je li doista riječ o sporazumu ili je došlo do konformizma i pokornosti autoritetu. Bilo bi poželjno zadužiti druge neovisne skupine istim problemom te tražiti preporuke, a sva rješenja vrednovati i odabrati najrazumnije.

Dakako da ovi načini uvode sukobe i napetost u grupu te tako smanjuju kohezivnost, produljuju vrijeme i u konačnici otežavaju donošenje odluke. No neprocjenjivo je zadovoljstvo biti članom skupine koja donosi visoko kvalitetne odluke čak i ako to zahtijeva više vremena, energije i obrazlaganja argumenata, pregovaranja i "zamjeranja" drugim članovima. ■

Bijeli konj

Srdačan susret s novostečenim prijateljima u danima darivanja unio je nove elemente u dirljivu chagcharansku priču. A i našim dečkima nije bilo dosadno dok su u lokalnom dvorištu gledali neobičnu predstavu

Iz Afganistana Dražen JONJIĆ

Blagdansko je vrijeme. Naši domaćini u Chagcharanu naveliko se pripremaju za slavlje. Možda su pripreme, ali i odmor počeli tjedan ranije, no vidljivo je da se ništa ne želi prepustiti slučaju. Bilo kako bilo, i po nekoliko puta nailazim na zatvorena vrata provincijskih odjela. Spajanje slobodnih dana prepoznato je i u ovim krajevima kao nešto možda ne korisno, ali vrlo ugodno. Vrijeme je darivanja. Prelazim pragove mnogih ustanova donoseći darove PRT-a. Na brojnim sastancima, domaćini nam i sami sugeriraju što bi bilo potrebno da predstojeće svečanosti, čitavi turnir u organizaciji domjenaka na ghorski način, protekne u nezaboravnom tonu.

Obećali smo pomoć Odjelu za poljoprivredu, koji je u provinciji bio zadužen za prvi dan obilježavanja perzijske (afganistanske) Nove godine. S Kuvom, Čepsom, Grozdom i Harlijem, punim naše automobile svim mogućim i nemogućim potrepštinama, za koje se pobrinuo naš Tomislav. Trebat će im kada budu priređivali objed za toliko svijeta. Odlazimo prema gradu, probijajući se kroz neobično veliko mnoštvo na prašnjavim chagcharanskim ulicama. Malo sam zabrinut hoćemo li ovaj put, na dan rođenja proroka Muhameda, imati više sreće u darivanju. Jučer smo uredno pošli na najavljeni susret, ali selo šefa Odjela odnijelo je prednost nad gostima iz PRT-a. Ne ljutimo se. Već smo naučili da ono što je ovdje dogovoreno jučer - može pričekati i sutra.

Neka oči govore

Stržar Odjela za poljoprivredu, provincijskog ministarstva, maše nam rukom da uđemo u dvorište. Pozdravi. Ubrzo se u dvorištu našlo cijelo mnoštvo, koje je začas ispraznilo naša vozila. Tamo na terasi, prostrt debeli tepih i čitav niz stolaca. Pojavio se i dobroćudni šef Od-

Početak
jednog
divnog
prijateljstva

Konj na dar!

jela. Zahvaljuje PRT-u i meni osobno na darovima. Govorim mu kako su i posjet i ovi darovi od srca. Poštujte to. Grozda i Harli, koji se nalaze u blizini, nekako čudno pogledavaju prema mome domaćinu i meni. Srdačan razgovor traje. Ruka srdačnog domaćina pronašla je moju ruku. Mojim pratiteljima i dalje nije baš sve jasno. Je li na pomolu nova ljubav, kao da se pitaju. A moram priznati kako i nisam očekivao ovoliko srdačnosti. A i ovi stolci i ovaj tepih meni su u čast. Nastavljamo razgovor ugodni. Tumači domaćin kako su oni kao vrlo važan odjel zaduženi za onaj, po njihovu mišljenje, najvažniji dan svečanosti kada će poljodjelci pokazivati svoje vještine. Očekuje se vrlo napeto natjecanje u oranju. Doduše, prijavljena su tek dva natjecatelja, no to ne umanjuje neizvjesnost sraza. Po starom dobrom običaju, oko nas dvojice skupila se znatizeljna gomilica promatrača. Šef Odjela poziva me na svečani ručak u nedjelju. Zahvaljujem. Prevoditelj mi govori kako to nije sve. Tamo u kutu, privezan uz oronuli ruski terenac, s mirom pase osedlani bijeli konj. "Poklonit će ti ga u nedjelju", kaže Abdulah. Ja se samo smješkam misleći da je riječ tek o simboličnom jahanju. Grozda i Harli i dalje promatraju prizor koji kao da je izmigoljio iz herc-romana. Domaćin je i dalje nježno držao moju ruku dok me brižljivo ispraćao prema vozilu. I cjelov je pao na rastanku. "Što ću s konjem?" glasno sam se upitao, dok se naša ekipa blago podsmijevala mojim neočekivanim nevoljama i dok se popunjena figura mojega prijatelja, koji je dugo mahao za nama, lagano gubila u oblaku prašine što se uskovitlala. ■

U UN-ovu Informacijskom središtu (UNIS) u Beču

Sastanak regionalne asocijacije plavih kaciga

U Beču je 31. ožujka održan *Networking for Peace Forum*, sastanak regionalne asocijacije plavih kaciga / čuvara mira, na kojemu su, među deset zemalja, sudjelovali i predstavnici Hrvatske. U kratkim prezentacijama o sudjelovanju njihovih zemalja u UN misijama očuvanja mira, predavači su naglašavali pozitivne strane postojanja nacionalnih udruga plavih kaciga i mogućnost povremene razmjene informacija između država regije. U idućem razdoblju bit će inicirano formiranje udruge plavih kaciga u Hrvatskoj, koju bi činili iskusni sudionici mirovnih misija...

— Davor ČULJAK, Nevenka KOVAČ —

Sudionici sastanka

rektorice UNIS-a Nasre Hassan, predsjednika asocijacije austrijskih čuvara mira umirovljenog generala Gunthera Greindla, austrijskog predsjedavajućeg SHIRBRIG-om (Standby High Readiness Brigade) brigadnog generala Andreasa Safranmuellera, predsjednika danskih plavih kaciga brigadir Bjarne Hesselberga, te u predavanjima predstavnika svih pozvanih zemalja. U kratkim prezentacijama o sudjelovanju njihovih zemalja u UN misijama očuvanja mira, predavači su naglašavali pozitivne strane postojanja nacionalnih udruga plavih kaciga i mogućnost povremene razmjene informacija između država regije u izravnim kontaktima

U kratkim prezentacijama predavači su naglašavali pozitivne strane postojanja nacionalnih udruga plavih kaciga

U Beču je 31. ožujka u UN-ovu Informacijskom središtu (United Nations Information Service - UNIS) održan *Networking for Peace Forum*, sastanak regionalne asocijacije plavih kaciga / čuvara mira. Na sastanku su sudjelovali predstavnici Austrije, Mađarske, Slovačke, Slovenije, Češke Republike, Poljske, Rumunjske, Danske, BiH i Hrvatske.

Inicijalni sastanak u ovom formatu, čija je namjera bila poticanje osnivanja asocijacija plavih kaciga prema austrijskom modelu, održan je 12. studenog 2007. Pripadnici udruga plavih kaciga, pripadnici civilnog društva, vladini dužnosnici i novinari okupili su se tada prvi put u Središtu UN-a u Beču, koje je u suradnji s austrijskom udrugom sudionika mirovnih misija organiziralo regionalni forum pod nazivom *Networking for Peace*. Dana je potpora inicijativi za osnivanje regionalnog udruženja sudionika mirovnih misija, čiji bi temelj trebale biti snažne nacionalne asocijacije.

Na drugom skupu, 31. ožujka, na koji su pozvani aktivni sudionici i veterani mirovnih misija iz Središnje Europe i Danske, ova je ideja dobila konačni poticaj di-

tačkova tipa. U idućem razdoblju bit će inicirano formiranje udruge plavih kaciga u Hrvatskoj, koju bi činili iskusni sudionici mirovnih misija. Njihova će prezentacija znanja i naučenih lekcija biti važna kako u procesu poboljšanja određenih aspekata pripreme za sudjelovanje u mirovnim misijama, tako i u predstavljanju specifičnih aspekata vojnog poziva civilnom društvu. ■

Na Hrvatskom vojnom učilištu predstavljen film *Kadetski bal* uz taktove Jelačićeva marša

Kadeti za svaku pohvalu

Glavni akteri filma, kako mu i sam naziv govori, jesu kadeti i kadetkinje koji su maestralno odigrali svoju ulogu na ceremoniji otvaranja Časničkog bala u Beču. Film je pokazao i drugu stranu vojnog poziva, zanimljiviju, ležerniju, ali ništa manje zahtjevnu jer se i u takvim, glamuroznim događanjima predstavljaju oružane snage kojima pripadate...

— Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT —

Na Hrvatskom vojnom učilištu 3. travnja svečano je predstavljen film *Kadetski bal* uz taktove Jelačićeva marša. Film prikazuje sudjelovanje naših kadetkinja i kadeta i djelatnika HVU-a na Časničkom balu u Beču u siječnju ove godine i još je jedan u nizu filmskih projekata koje su uspješno realizirali djelatnici Odjela hrvatskih vojnih glasila Službe za odnose s javnošću i informiranje.

Kao što je poznato, siječanj je u Beču tradicionalno mjesec balova, a jedan od njih je i Časnički bal. On se redovito održava od 1926. godine, i to trećeg petka u siječnju. Na ovogodišnjem su, među više od 3500 uzvanika, bili pripadnici OSRH-a kao počasni gosti. Središnju svečanost te sve ono što joj je prethodilo snimio je Davor Kirin, fotograf i snimatelj u Odjelu hrvatskih vojnih glasila. Brojna događanja koja su obilježila višednevni boravak pripadnika OS-a u Beču sažeta su u nešto više od 20 minuta, koliko traje film. Urednici filma su Vesna Pintarić i Željko Stipanović, koji zajedno s montažerom Mladenom Palićem potpisuju scenarij i režiju. Glavni akteri filma, kako mu i sam naslov govori, jesu kadeti i kadetkinje koji su maestralno odigrali svoju ulogu na ceremoniji otvaranja bala. U to su se mogli uvjeriti svi koji su u Časničkom domu HVU-a bili na projekciji filma i koji su se, makar samo posredstvom filmskog platna, nakratko preselili u Sofijinu dvoranu dvorca Hofburg, gdje su naši kadeti i kadetkinje, sa svojim au-

Sudionici bala s autorima filma

strijskim kolegama, sudjelovali u svečanom mimohodu na otvorenju bala i uz taktove Jelačićeva marša pokazali i svoje plesno umijeće. Na filmu su, budući da je Kirin glavne *glumce* pratio od samog polaska iz Zagreba, zabilježene i mnoge druge zanimljive pojedinosti, službena i neslužbena druženja, pripreme koje su prethodile središnjoj svečanosti, ali i opuštenu atmosfera nakon nastupa. Film je tako pokazao i dugu stranu vojnog poziva, zanimljiviju, ležerniju, ali ništa manje zahtjevnu jer se i u takvim, glamuroznim događanjima predstavljaju oružane snage kojima pripadate.

Na projekciji filma, uz kadetkinje i kadete, djelatnike HVU-a i predstavnike Odjela hrvatskih vojnih glasila, bio je i ravnatelj HVU-a general bojnik Mirko Šundov te njegov zamjenik brigadni general Slaven Zdilar. Tom je prigodom general Šundov izjavio kako su pripadnici OS-a koji su bili na ovogodišnjem Časničkom balu u Beču dostojno predstavili Republiku Hrvatsku. Posebno je zahvalio kadetkinjama i kadetima, kao i svima koji su ih pripremali za bal, te djelatnicima HVG-a koji su izradili film. Na predstavljanju filma bio je i plesni par Nicolas Quesnoit i Ksenija Plušćec, koji su kadete uvježbavali za bečku plesnu manifestaciju. Svoje plesno umijeće kadeti su, u kratkom nastupu pokazali i svima koji su došli na predstavljanje, a plesni program završio je efektним nastupom Nicolasa i Ksenije. ■

Svoje plesno umijeće kadeti su, u kratkom nastupu pokazali i svima koji su došli na predstavljanje

Radionica o prenamjeni vojnih objekata

Središte za sigurnosnu suradnju, u suradnji s Ministarstvom obrane Republike Slovenije, od 25. do 28. ožujka održalo je sedmu radionicu na temu "Prenamjena vojnih objekata" - prvi dan studijskim putovanjem u Sloveniju i drugi dan u prostorijama RACVIAC-a u vojarni "Vitez Damir Martić", u Rakitju

Središte za sigurnosnu suradnju, u suradnji s Ministarstvom obrane Republike Slovenije, od 25. do 28. održalo je sedmu radionicu na temu "Prenamjena vojnih objekata", koja je uključivala i praktični primjer prenamjene vojnih objekata u Republici Sloveniji.

Radionica je otvorena u Čatežu, u Sloveniji, uvodnim govorom Nedžada Hadžimusića, direktora RACVIAC-a, i Slavka Delaluta, direktora Ureda za obrambenu politiku u Ministarstvu obrane Republike Slovenije. Prvo predavanje održala je Mojca Geč Zvržina, načelnica Ureda za nekretnine MORS-a. Ona je govorila o stanju vojnih objekata u Sloveniji, objasnila zakonske akte koji su se morali donijeti kako bi se potanko definirali uvjeti i načini održavanja perspektivnih vojnih objekata, te procedure prodaje neperspektivnih vojnih objekata. Kao dobar primjer predstavljen je proces prenamjene slovenske vojne zrakoplovne baze Cerklje u djelomično civilni objekt.

Međusobna razmjena iskustava i naučenih lekcija nastavljena je drugi dan u RACVIAC-u. Ondje je dr. Hatmunt Kuchle iz Međunarodnog središta za prenamjenu u

Bonnu (BICC - Bonn International Centre for Conversion), održao predavanje o načelima i standardima prenamjene vojnih objekata. Poseban naglasak stavio je na lokalnu zajednicu, koja je, između ostalih, bitan čimbenik u donošenju konačne odluke o prenamjeni vojnih objekata. Njegovu tezu o važnosti mišljenja lokalne zajednice potvrdio je u svom predavanju i Efrem Radev, ekspert iz RCC-a (Vijeće za regionalnu sigurnost).

Na radionici su, uz stalne članove RACVIAC-ove Radne skupine za prenamjenu vojnih objekata zemalja Jugoistočne Europe, bili i predstavnici OESS-a, EU-a, NATO-a, BICC-a i RCC-a. Svi sudionici radionice usuglasili su se u tome da je prenamjena vojnih objekata vrlo složen proces, specifičan za svaku zemlju, ali i

za svaki projekt posebno. Uključivanje civilnih dijelova društva u prenamjenu vojnih objekata povećava rezultate i smanjuje troškove procesa te dugoročno jača civilno-vojne odnose, zaključili su na kraju sudionici radionice.

R. SPAJIĆ

Izložba u Galeriji "Zvonimir"

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, 14. travnja 2008. u 19 sati bit će otvorenje izložbe slika akademske slikarice iz Rijeke MORENE BRNČIĆ, koja će pod nazivom "Zbilja nad zbiljom" izložiti 38 slika raznih tehnika, nastalih od 2001. do 2008., podijeljenih u četiri ciklusa: Motivi konja, Mrtve prirode, Četiri godišnja doba, Flora i fauna. Autorica je poznata po motivima konja i mrtve prirode, koje prikazuje gotovo fotografskim realizmom.

Izložba se može razgledati do 26. travnja, u radno vrijeme Galerije "Zvonimir": pon.-pet. od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati, nedjeljom i blagdanom zatvoreno. Ulaz slobodan.

MORH raspisao Natječaj za stipendiranje studenata

Ministarstvo obrane Republike Hrvatske raspisalo je 10. ožujka 2008. Natječaj za stipendiranje studenata, u statusu kadeta, prve godine preddiplomskih studija za stjecanje akademskog naziva prvostupnika, koji se upisuju u akademskoj godini 2008./09., a rok prijave je **21. travnja 2008.** godine. Na natječaj se mogu prijaviti svi kandidati koji u akademskoj godini 2008./2009. planiraju upisati jedan od dolje navedenih sedam fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta u Splitu, kao i svi kandidati koji planiraju upisati neki od studija na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu.

Riječ je o natječaju za program civilno-vojnog školovanja, a kandidati primljeni u taj program imat će mogućnost završetka visokoškolskog obrazovanja na jednom od hrvatskih sveučilišta, odnosno veleučilišta. Uz to će tijekom studija imati osiguranu stipendiju (u godišnjem iznosu od najmanje 12 tisuća kuna), besplatnu stručnu literaturu, besplatni smještaj i prehranu, te po završetku studija osiguran posao u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Kandidati koji prođu potrebna testiranja po završetku studija obvezni su raditi u sustavu OSRH u trajanju dvostruko dužem od vremena stipendiranja. Po završetku studija, kandidati mogu, osim osiguranog posla u OSRH, računati i na mogućnosti daljnjeg usavršavanja ne samo u Hrvatskoj već i u drugim zemljama u svijetu.

Natječaj je otvoren za pripadnike oba spola, a prijaviti se može u uredima za obranu prema mjestu prebivališta. Po prijavi na natječaj, kandidati će biti upućeni na testiranja i zdravstvene preglede, a kandidati za kadete - vojne pilote moraju dodatno proći i program selekcijskog letenja. Važno je istaknuti kako će svi kandidati redovito pristupiti prijamnim ispitima na visokoškolskim ustanovama koje izaberu, a MORH je također osigurao mogućnost dodatnih priprema za upise na fakultete za kandidate koji se prijave u program Kadet.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Fakultet elektrotehnike i računarstva

- svi preddiplomski sveučilišni studiji
- Fakultet strojarstva i brodogradnje**
- preddiplomski sveučilišni studij strojarstva
- preddiplomski sveučilišni studij zrakoplovstva

Prirodoslovno-matematički fakultet

- svi preddiplomski sveučilišni studiji

Kineziološki fakultet

- preddiplomski sveučilišni studiji kineziologije

Fakultet prometnih znanosti

- studij aeronautike - vojni piloti

TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU

- svi preddiplomski stručni studiji

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Pomorski fakultet

- smjer Pomorska nautika

Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

Preddiplomski sveučilišni studij:

- elektrotehnika i informacijska tehnologija
- strojarstvo
- računarstvo
- industrijsko inženjerstvo

Preddiplomski stručni studij:

- elektrotehnika
- strojarstvo
- računarstvo

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE ZAGREB

UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

raspisuje: INTERNI NATJEČAJ

Za popunu radnih mjesta u Samostalnom odjelu za vojni zračni promet

1. Voditelj odsjeka letačkih standarda i operacija

Uvjeti:

- VSS/VII/1 -dipl. ing. prometa - aeronautički smjer - pilot (nastavnik letenja na borbenom avionu MiG-21, osposobljenost za PC-9 i Zlin)
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:91503
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

2. Viši stručni savjetnik - nadzor- nik za sigurnost letenja aviona

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. prometa - aeronautički smjer - pilot (pilot transportnog ili protupožarnog aviona An-32 B, CL-415, AT-802)
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:91503
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

3. Viši stručni savjetnik - nadzor- nik za sigurnost letenja helikoptera

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. prometa - aeronautički smjer - pilot (kapetan transportnog helikoptera, po mogućnosti osposobljen za helikopter Bell - 206)
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:91503
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

4. Viši stručni savjetnik za zračni promet - Odsjek aerodroma i voj- nog zračnog prometa

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. prometa - aeronautički smjer ili smjer kontrole letenja
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:91501
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

5. Viši stručni savjetnik - nad- zornik za besposadne letjelice i padobranstvo

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. zračnog prometa / dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike (po mogućnosti instruktor - operater besposadnih letjelica ili instruktor padobranstva)
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:91501
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci

- posebna vojna znanja
- 6. Voditelj Odsjek zrakoplovno-tehničkih standarda i certifikacije**

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:92201
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

7. Viši stručni savjetnik - nadzor- nik za zrakoplovno-tehničke stan- darde helikoptera

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike
- Ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:92201
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

8. Viši stručni savjetnik - nadzor- nik za zrakoplovno-tehničke stan- darde zrakoplovnog naoružanja

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:92201
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

9. Voditelj Odsjeka upravljanja kvalitetom

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp:92201
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

10. Viši stručni savjetnik za kon- trollu kvalitete, registre, certifikaci- ju i licenciranje

Uvjeti:

- VSS/VII/1 - dipl. ing. strojarstva / dipl. ing. elektrotehnike / dipl. ing. zračnog prometa
- ustrojbeni čin: pukovnik
- VSSSp: 92203/91501
- aktivno znanje engleskog jezika
- 10 godina rada u struci
- posebna vojna znanja

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati iz ustrojbenih cjelina MORH-a mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb, a zainteresirani kandidati iz ustrojbenih cjelina GSOSRH-a prijave s dokazima mogu dostaviti na adresu: **Glavni stožer OSRH, Uprava za personalne poslove, vojarna "Croatia", Sarajevska bb, 10 000 Zagreb.**

Rok za podnošenje prijave je do **30. travnja 2008.**

Za eventualne upite u svezi s natječajem, zainteresirani kandidati mogu se obratiti na telefon **01/4568-553.**

Daimler

KANADSKO je ministarstvo obrane sklopilo ugovor o nabavi 82 taktička kamiona Actros od poznatog proizvođača Mercedes-Benz (inače dio njemačkog koncerna Daimler). U ugovoru je predviđena mogućnost proširenja za još 26 vozila, čime bi se broj Actrosa za kanadsku

vojsku povećao na 108. Riječ je o vozilu pogonske konfiguracije 8x8, koje će se rabiti za potrebe kanadskih snaga raspoređenih u mirovne misije. Temeljna je razlika između kanadskih taktičkih Actrosa i standardnog komercijalnog modela u dodatnoj oklopnoj zaštiti kabine vozila. Kabina je pojačana dodatnim oklopom, koji osigurava dobru zaštitu od mina, streljačkog oružja i eksplozivnih naprava. O kvaliteti vozila govori i podatak da je dosad prodano više od 450 000 Actrosa diljem svijeta.

Actros za Kanadu

Više od 50 vojski ima ih u svojem sastavu. Oklopljeni Actrom ima izvrsnu pokretljivost, može svladati uzdužni nagib od 70% i poprečni od 30%. Bez pripreme svladava vodenu zapreku dubine 750 mm, a uz primjenu posebne opreme svladava dubinu od 1200 mm.

Posebna oklopna kabina razvijena je u suradnji s južnoafričkom tvrtkom Land Mobility Technology (LMT), kako bi se osigurala najbolja moguća zaštita u bilo kojoj situaciji.

Zahvaljujući prisutnosti diljem svijeta, Mercedes-Benz je razvio novi logistički koncept posebno za vojne korisnike. Bitno je za taj koncept da se upotrebljava postojeća komercijalna mreža i golemo iskustvo u potpori civilnim korisnicima.

M. PETROVIĆ

Patrolni avioni M28 Bryza-1R bis za poljsku mornaricu

POLJSKOM mornaričkom zrakoplovstvu, krajem ožujka isporučeni su prvi od predviđena tri aviona PZL M28 Bryza-1R bis. Riječ je o avionima predviđenima za nadzor iz zraka i za protupodmorničku borbu. Svi će biti raspoređeni u 30. mornaričkoj eskadrili, smještenoj u Siemrowiceu.

Avioni će biti opremljeni SRM-800 mornaričkim nadzornim sustavom, koji je razvio Telekomunikacijski istraživački institut iz Varšave. S donje strane trupa imat će smješten radar ARS-800, s maksimalnim dosegom pretraživanja od 185 km i mogućnošću praćenja do 200 različitih objekata. Bit će opremljeni i detektorom za magnetske anomalije MAG-10 te sonarom HYD-10 za protupodmorničku borbu, zatim Flir Systemsovom elektrooptičkom turelom Star Safire II s infracrvenim senzorom, IFF sustavom datalink sustavom Link 11. Instrumentacija će biti prilagođena za Night Vision System, što omogućava obavljanje misija u svim meteorološkim uvjetima danju i noću. Po-

sadu aviona čini šest osoba, a prosječno vrijeme letačkih misija trebalo bi biti oko četiri sata, tijekom kojih je ovaj avion sposoban, uz mornaričke zadatke obavljati cijeli niz drugih zadataka, poput traganja i spašavanja, nadzora državne granice te prijevoza ljudi i različite opreme.

Avion PZL M28 Bryza-1R bis je licencno u Poljskoj proizvedeni ruski avion An-28, koji je u poljskoj ratnoj mornarici dobio naziv Bryza, što na hrvatskom znači morski povjetarac, a Poljska je danas jedini proizvođač

tog tipa aviona. Poljska tvornica PZL Mielec obavila je niz poboljšanja u odnosu na izvorni dizajn aviona, što se prije svega ogleda na novoj pogonskoj skupini koju čine dva turboprop motora PZL-10S (svaki jakosti 960 KS), s petokrakimartzell HC-B5MP-3 elisama, dok u unutrašnjost ugrađuju Bendix King paket avionike. Maksimalna brzina koju može postići avion iznosi 350 km/h, a maksimalni dolet i plafon leta 1230 km odnosno 6,5 km.

I. SKENDEROVIĆ

Novi laserski ciljnik

AMERIČKA kopnena vojska na testnom poligonu White Sands Missile Range provodi testiranja novog laserskog ciljnika. Riječ je o kompaktnom i laganom uređaju konstruiranom da se nosi na oružju i osigura funkcionalnu višezadaćnost.

Novi se ciljnik može rabiti za različite zadaće, npr. za osvjetljavanje područja. To se osvjetljavanje može iskoristiti za taktičke svrhe kao što je pokazivanje cilja drugim sustavima, ali i zato da bi se povećala učinkovitost uređaja za noćno gledanje.

Konstruktori su nastojali dati tim uređajem vojnicima na terenu najveću moguću iskoristivost u obavljanju zadaće. Uređaj se jednostavno postavi na oružje i zahtijeva vrlo malo brige i održavanja. Omogućuje vojnicima da "osvijetle mrak" i svladaju najčešću zapreku uspješnog djelovanja - gustu, neprozirnu tamu.

Uređaj se razvija kao dio opreme za vojnika budućnosti koji će s novom opremom i naprednim tehnolo-

US Army

gijama moći vidjeti dalje i bolje, a ciljati preciznije. To će im omogućiti preciznije i sigurnije obavljanje zadaća.

M. PETROVIĆ

Airbus pobijedio i na britanskom natječaju

ZADNJEG dana ožujka britanski konzorcij AirTanker i ministarstvo obrane Velike Britanije potpisali su ugovor za nabavu 14 zračnih cisterni Airbus A330-200. Cisterne se nabavljaju za potrebe britanskog RAF-a. Oni će biti dugoočekivana zamjena za postojeću flotu britanskih zračnih cisterni, koju čine zastarjeli VC-10 (19 aviona) i TriStar (9 aviona), u odnosu na koje Airbus A330-200 ima čak dvostruko veće mogućnosti u različitim oblicima transporta odnosno opskrbe gorivom. Nove britanske zračne cisterne nabavljene su u sklopu britanskog Future Strategic Tanker Aircraft progama, vrijednog oko 2,5 milijardi funti. Stoga je nova britanska leteća cisterna dobila i prigodnu oznaku A330 FSTA. Pobjeda na britanskom natječaju je peta uza-

stopna pobjeda Airbusa A330-200. U protekle četiri godine pobijedio je na natječajima koje su provodili Australija, Ujedinjeni Arapski Emirati, Saudijska Arabija i Sjedinjene Američke Države.

Velika posebnost ovog britanskog natječaja jest to što je ministarstvo obrane Velike Britanije sklopilo ugovor s konzorcijem AirTanker, koji je pak *joint venture* konzorcij, koji čine drugi veliki veliki konzorciji i tvrtke poput Cobham, EADS, Rolls Royce, Thales UK te VT Group. Tako ustrojen *joint venture* konzorcij će biti glavni nositelj financiranja (Private Finance Initiative) nabave novih RAF-ovih tankera u slijedećem 27-godišnjem razdoblju, te u sebi sadrži elemente leasinga. Naime, u spomenutom 27-godišnjem

razdoblju ministarstvo obrane Velike Britanije neće plaćati samu nabavu novih aviona, nego će konzorciju AirTanker plaćati raspoloživost cisterni te prema zahtjevu troškove njihove operativne uporabe, odnosno transporta ljudi, različite opreme i goriva. Preostalo vrijeme, kada nove cisterne (koji će cijelo vrijeme nositi oznake civilnog registra) neće biti angažirane za potrebe RAF-a, konzorcij AirTanker će ih rabiti za svoje komercijalne potrebe, odnosno za druge naručitelje njihovih usluga. Na temelju sklopljenog ugovora s ministarstvom obrane Velike Britanije, konzorcij AirTanker će biti nositelj i financijer izgradnje prateće infrastrukture potrebne za smještaj, opsluživanje i održavanje novih britanskih cisterni. To će biti obavljeno u RAF-ovoj bazi Brize Norton, gdje će biti smješteno i operativno-tehničko središte koje će biti zaduženo za planiranje i koordiniranje uporabe aviona, te za njihovo opsluživanje i održavanje. Zanimljivo je napomenuti i to da će angažirano ljudstvo biti mješovitog karaktera, odnosno dio sastava će činiti pripadnici oružanih snaga Velike Britanije a drugi dio civili koje će angažirani konzorcij AirTanker.

I. SKENDEROVIĆ

Novi senzor za Bradley

TVRKA BAE Systems je na tehnološkom demonstratoru borbenog vozila pješništva (BVP) Bradley prikazala najnoviji sustav za motrenje okoline u svim uvjetima. Riječ je o videosenzoru, koji se sastoji od prednje i panoramske termalne kamere, koje rade sinkronizirano i omogućavaju posadi i vozaču Bradleya prikaz situacije oko vozila. Kako je riječ o termalnim kamerama, vidljivost je dobra u svim meteorološkim uvjetima, danju i noću.

Za postavljanje na prednji dio vozila rabi se termalna kamera oznake Check-6TM. Očekuje se da isporuka prvih serijskih primjeraka započne još ove godine. Tvrtka planira u idućih deset godina prodati više od 10 000 kamera.

Za panoramski je uređaj uporabljen novi sustav 360SA, koji pokri-

va 360 stupnjeva oko vozila i omogućava bolje sagledavanje situacije. Radi u suglasju s kamerom Check-6TM na prednjem dijelu Bradleya i omogućava vozaču nadzor perifernog područja koje ne može pokriti prednjom kamerom.

Osim vozača, panoramski pregled okoline vozila imaju zapovjednik i članovi posade. Opremanje BVP-a Bradley novim kamerama zasad je provedeno samo na tehnološkom demonstratoru, ali u budućnosti bi se dobar dio Bradleya mogao modernizirati postavljanjem novih kamera. Taj bi potez znatno umanjio temeljni problem posada svih

BAE Systems

oklopnih vozila, a to je slabiji pregled okoline zbog same filozofije konstrukcije oklopnih borbenih vozila koja naglašava maksimalnu zaštitu. To pak znači minimum staklenih površina i time znatno smanjenu vidljivost prema van. Taj bi problem danas trebala riješiti najmodernija tehnologija.

M. PETROVIĆ

PRVA od tri nove napadne podmornice klase Soryu (unaprijeđena inačica podmornica klase Oyashio) porinuta je krajem prošle godine u japanskom brodogradilištu Mitsubishi Heavy Industries' Kobe, a namijenjena je japanskim pomorskim samoobrambenim snagama (Japanese Maritime Self Defence Force). Prva podmornica u klasi nosi ime SS Soryu, a za preostale dvije još nisu poznata imena. Porinuće druge podmornice predviđeno je u listopadu 2008., a treće tijekom 2009. godine. Glavna obilježja nove klase podmornica jesu duljina 84 m, širina 9,1 m, gaz 8,5 m, uz površinsku istisninu 2900 t i podvodnu 4200 t.

Porinuće nove japanske podmornice

Podmornica Soryu je nešto veća od prethodnih 11 dizel-električnih podmornica klase Oyashio (duljine 81 m i podvodne istisnine 4000 t) zbog smještaja novog Kockumsovog Stirling zračno-neovisnog propulzijskog sustava. Sastavni dijelovi anarobnog propulzijskog sustava projektirani su kako bi unaprijedili brodsku nezamjetljivost i povećali mogućnosti specijalnih operacija. Švedska tvrtka Kockums isporučila je propulzijski sustav u dijelovima koji će se sklapati u Japanu.

Objavljeno je kako tehnička poboljšanja namijenjena klasi Soryu neće biti ugrađena na podmornice klase Oyashio jer je japanska mornarica izuzetno zadovoljna borbenim sposobnostima podmornica iako su poprilično ranjive prilikom zarona zbog buke koju proizvode. No, ima vrlo malo prostora za veću modernizaciju. Sljedeća ključna značajka novih podmornica jest ugradnja tzv. X kormila, što omogućava individualno upravljanje svakom plohom kormila, a svrha je po-

većanje upravljivosti plovila posebno u plitkim priobalnim vodama. Dakako, novi kormilarski sustav daleko je tehnički složeniji i teže je njime rukovati. Unatoč povećanim dimenzijama, potrebna je manja posada za upravljanje podmornicom, ukupno 65 članova. Pri upoznavanju s podmornicom i obuci posade 2006. godine, zbog ljudske pogreške na SS Soryu je došlo do nezgode koja nije usporila cjelokupan program gradnje niti je pridonijela eventualnoj promjeni projekta.

Japanske pomorske samoobrambene snage u svom sastavu posjeduju 11 podmornica klase Oyashio, koje su porinute između listopada 1996. i studenog 2006. Posljednja podmornica iz ove klase, SS Mochishio, ušla je u operativnu službu u ožujku ove godine. Uz podmornice klase Oyashio, mornarica ima i sedam starijih dizel-električnih podmornica klase Harushio, koje su postale radno aktivne između 1990. i 1997. godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Latvijska mornarica naručila SWATH brodove

LATVIJSKA mornarica potpisala je s brodogradilištem Riga ugovor o gradnji pet SWATH patrolnih brodova. SWATH (Small Waterplane Area Twin Hull) ili dvotrupac male površine vodne linije jest brod kojem istisninu daju dva uronjena trupa, na koje se nadvodni dio oslanja preko profiliranih nosača male površine vodne linije. Vrijednost potpisanog ugovora procjenjuje se na oko 81 milijun američkih dolara, a dostava novih patrolnih brodova duljine 25,65 metara latvijskoj mornarici predviđena je od 2010. do 2012. godine.

Projekt novih patrolnih brodova temeljit će se na već postojećim peljarskim brodovima iste forme koji se trenutačno nalaze u službi njemačkih i nizozemskih lučkih kapetanija. Novi SWATH brodovi zamijenit će tri patrolna broda klase Storm, a temeljno naoružanje činit će top kalibra 20 mm. Patrolni brodovi klase Storm, izgrađeni u razdoblju 1965.-1967., nabavljeni su od norveške ratne mornarice, s time da je prvi brod, u klasi Dzukas (P31), doniran 1995., dok su preostala dva Selis (P32) i Skalvis (P33), prebačena 2001. Paluba ima

moćnost smještaja kontejnerskih modula koji uključuju komoru za ronioce, opremu za nadzor i borbu protiv zagađenja naftom, ili mogu nositi bočni sonar.

Trup novih patrolnih brodova bit će ojačan kako bi mogao ploviti za ledenim vodama. U skladu s tim očekuje se nešto povećana istisnina

od 139 tona. Pogon broda osiguravat će dva MAN D 2842 dizelska motora, koja imaju snagu od oko 2250 kW, čime će se postizati brzina veća od 20 čv. Pri brzini krstarenja od osam čvorova doplov ovih patrolnih brodova procjenjuje se na 1500 nautičkih milja.

M. PTIĆ GRŽELJ

Laki pokretni PZO sustav IRIS-T SLS

POČETKOM ožujka na južnoafričkom poligonu OTB, njemački proizvođač naoružanja i vojne opreme tvrtka Diehl BGT (Bodenseewerk Gerätetechnik) Defence obavila je prezentacijsko gađanje cilja u zraku sa svojim novim lakim pokretnim PZO sustavom, IRIS-T SLS. Ta prezentacija novog PZO sustava bila je upriličena za visoke predstavnike sedam zemalja svijeta, odnosno bila je organizirana i provedena u formi male metodsko-pokazne vježbe presretanja protivničkog cilja u zraku. Sustav IRIS-T SLS uspješno je obavio zahvat cilja udaljen više od deset kilometara, lansiranje projektila i uništenje cilja, koji je bio mala bespilotna letjelica.

Kao podlogu za novi PZO tvrtka Diehl BGT Defence je iskoristila postojeći projektil zrak-zrak (kratkog dometa) nove generacije IRIS-T (Infra Red Imaging System Tail/Thrust Vector-Controlled), koji je prilagodi-la okomitom lanseru postavljenom

na laki terenski kamion. Važan dio IRIS-T SLS PZO sustava čini Saabov radar Giraffe AMB, zadužen za inicijalnu asignaciju protivničkih ciljeva u zraku i navođenje projektila u njegovoj početnoj fazi leta. Radar Giraffe AMB ima maksimalni domet pretraživanja do 100 km, odnosno do 200 km u visinu, a može istodobno pratiti do 150 ciljeva u traku. Nakon lansiranja, za navođenje i zahvat cilja projektil se oslanja na svoju glavu s infracrvenim pretraživačem. Inicijalni korisnik IRIS-T SLS PZO sustava trebale bi biti njemačke oružane snage, odnosno njihova kopnena i zrakoplovna komponenta.

I. SKENDEROVIĆ

Izbor i priprema vojno-diplomatskog osoblja

Radikalne promjene u međunarodnim odnosima krajem XX. i početkom XXI. stoljeća uzrokovale su i globalne promjene u diplomatskom zboru, redefinišući njegovo mjesto i ulogu. Slične promjene zahvatile su i vojno-diplomatski zbor, u velikoj mjeri mijenjajući mjesto i ulogu vojnog izaslanika u sklopu veleposlanstva i u međunarodnim odnosima zemlje pošiljateljice i zemlje primateljice, što je zahtijevalo i odgovarajuće promjene u njihovom sustavu stručne izobrazbe, koje većina suvremenih zemalja provodi s više ili manje uspjeha

Marinko OGOREC

Nakon II. svjetskog rata, hladnoratovska politika i zaoštrenost političkih odnosa, zbog rastućeg antagonizma konfrontirajućih društveno-ekonomskih sustava i političko-socijalnih koncepcija, u velikoj mjeri odredila je ulogu i zadaće vojne diplomacije, koja je svedena uglavnom na obavještajnu aktivnost u raznim oblicima (zapravo, cijelo razdoblje Hladnog rata uvjetovalo je da primarna uloga diplomacije u globalu bude obavještajna djelatnost).

Naime, važne podatke vojnog karaktera nisu mogle prikupiti obavještajne službe same, bez odgovarajućeg oslonca i legalno instalirane baze na području države čije su oružane snage bile njihov predmet

interesa. Zbog toga je većina zemalja našla rješenje u povećanju broja i kapaciteta svojih vojno-diplomatskih predstavništava, a primarna uloga vojno-diplomatskih predstavnika uglavnom se vezala uz obavještajno-analitičku djelatnost. Razumljivo, edukacija i priprema osoblja u takvim okolnostima realizirana je uglavnom pod neposrednom ovlasti vojnog obavještajnih službi većine zemalja koje su na taj način koncipirale svoju vojnu diplomaciju.

Raspadom socijalističkog bloka i odumiranjem blokovske politike, u većoj mjeri dolazi do promjene sadržaja aktivnosti vojno-diplomatskih predstavništava. Vojni izaslanici u suvremenoj konstelaciji me-

đunarodnih odnosa nemaju više potrebu prikupljati podatke ilegalnim metodama ili nedopuštenim sredstvima, jer se oružane snage u velikoj mjeri otvaraju javnosti i nerijetko u lako dostupnim medijima objavljuju podatke koji su nekad bili vrhunska vojna tajna. Osim toga, s vojno-diplomatskim predstavnicima nastoje se realizirati razni oblici informiranja, preko kojih im se prezentiraju podaci o oružanim snagama i pojedinim obrambenim ili političkim segmentima društva (na temelju njihovih zamolbi ili kao zajednički programi vojno-diplomatskog zbora). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Sigurnosna vozila

Nestabilnost u nekim dijelovima svijeta, nemiri, prosvjedi i neredi namežu snagama sigurnosti brojne obveze.

Uspješno obavljanje takvih poslova često ovisi o specijaliziranim vozilima, koja se obično zovu vozila za unutarnju sigurnost

— Pripremio Igor SKENDEROVIĆ —

Policijske snage, ali i paravojne i vojne snage koje imaju zadaću očuvanja javnog reda neizbježno zrcale sliku društva kojem pripadaju te se njihova organizacija i struktura razlikuju od države do države. Za suzbijanje većih civilnih nereda i masovnog narušavanja javnog reda i mira postoje posebne snage. One se opremaju različitim vozilima, od običnih komercijalnih policijskih neoklopljenih vozila za transport i slične zadaće pa do posebno prilagođenih oklopljenih vozila. Ta se posebna sigurnosna vozila nazivaju različito: sigurnosna vozila, vozila za unutarnju sigurnost ili pak vozila za suzbijanje demonstracija.

Vozila za unutarnju sigurnost prilagođena su djelovanju u civilnom okruženju i, za razliku od vojnih oklopljenih vozila, nemaju naglašeno militarizirani dizajn već je tu riječ o vozilima "pitomijeg" izgleda, s više staklenih površina i bez instaliranog snažnoga naoružanja kao što su topovi.

Oklopnj se zaštiti također pristupa drukčije nego kod klasičnih vojnih oklopljenih vozila. Naime, spektar ugroza immanentan takvim vozilima vrlo je raznolik: od kameinja i sličnih predmeta pogodnih za bacanje, preko različitih nezapaljivih i zapaljivih tekućina i Molotovljevih koktela pa do paljbe

iz pješačkog oružja. Jedna od taktika kojima se izjednici često služe jest bacanje oštih predmeta (razbijeno staklo, čavli i slično) na cestu, što može izazvati oštećenja guma.

Zato je i oprema vozila prilagođena takvim uvjetima. Prozori su redovito zaštićeni mrežnim barijerama, koje sprečavaju oštećenja stakla bačenim kamenom ili sličnim predmetom. Ako nema ugrađenog sustava za automatsko gašenje požara, obavezan dio opreme jesu prijenosni protupožarni aparati. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Leteće topovnjače protiv terorista

Leteže topovnjače, od kojih je daleko najpoznatija američka serija AC-130, preživjele su razdoblje od kraja Vijetnamskog rata do početka XXI. stoljeća kao borbene letjelice za potporu specijalnim snagama

Pripremio Dražen MILIĆ

U vojnim doktrinama i strategijama Hladnoga rata, specijalne operacije imale su drugorazredno značenje (prednost je davana snazi konvencionalnih snaga). Zbog toga su se specijalne snage morale zadovoljiti letjelicama koje su razvijane za druge namjene, a tek potom prilagođavane njihovim potrebama, bez obzira na to je li bila riječ o avionima, helikopterima ili bespilotnim letjelicama. Nakon napada 11. rujna 2001. (na New York i Pentagon), američko zapovjedništvo za specijalne operacije (Special Operations Command - SOCOM) dobilo je vjerojatno najvažniju zadaću od svog postanka - uništenje terorističke prijetnje ma gdje bila. "Rat protiv terorizma", a posebno primjeri iz Iraka u kojemu su američke brigade, pa čak i divizije, po nekoliko puta "osvajale" iste gradove, pokazao je svu neučinkovitost klasičnih postrojbi. Na scenu su ponovno stupile specijalne snage osposobljene za djelovanje protiv "neuhvatljivog" neprijatelja. Osim što više-manje otvoreno djeluju u Iraku i Afganistanu, SOCOM-ove postrojbe su uključene i u tajne operacije na teritorijima savezničkih i ne baš savezničkih država. Zbog toga će, prvi put u povijesti, američke specijalne

snage uskoro dobiti letjelice specijalno projektirane za njihove potrebe. U skladu s novim potrebama i projektima rastao je i SOCOM-ov proračun. Tako je sa skromnih 788 milijuna dolara za proračunsku godinu 2001. (FY 01) narastao na popriličnih 1,53 milijarde za FY06. Za FY08 odobren je proračun od čak 1,83 milijarde dolara.

Zanimljivo je da će se najveći dio proračuna potrošiti na modernizaciju letjelica kako bi se dodatno prilagodile novim uvjetima uporabe. No, SOCOM planira da će ubuduće najveći dio novca trošiti na nove sustave. Među trenutačnim prioritetima jesu nove leteće topovnjače s većom vjerojatnošću preživljavanja, laki jurišni avioni namijenjeni protugerilskim operacijama (Coin), leteće cisterne prilagođene opskrbi gorivom helikoptera koji lete na malim i vrlo malim visinama, te novi laki vođeni projektili zrak-zemlja kojima bi se naoružale borbene bespilotne letjelice.

Zapovjedništvo specijalnih operacija američkog ratnog zrakoplovstva (Air Force Special Operations Command - AFSOC) trenutačno u svom inventaru ima osam "ostarjelih" letećih topovnjača Lockheed Martin AC-130H Spectres i 17 no-

vijih AC-130U Spooky. Svaki je AC-130H naoružan jednom haubicom M102 kalibra 105 mm i jednim automatskim topom L60 Bofors kalibra 40 mm. Uz njih su, više kao pomoćno oružje, ugrađena i dva brzometna topa M61 Vulcan kalibra 20 mm. Za moderniji AC-130U Spookies odabran je nešto drukčiji set naoružanja. Zadržana je haubica kalibra 105 mm i top kalibra 40 mm, ali je umjesto dva topa kalibra 20 mm ugrađen jedan GAU-12/U Equalizer kalibra 25 mm (Gatling s pet cijevi, brzina paljbe 4200 granata u minuti), koji se inače rabi na marinskim avionima Boeing AV-8B i ima znatno veći domet od topova kalibra 20 mm. Od ove godine u operativnu će uporabu početi ulaziti AC-130U, koji će umjesto topova kalibra 40 i 25 mm dobiti dva topa ATK Mk 44 Bushmaster II kalibra 30 mm, čija je brzina paljbe "samo" 250 granata u minuti i učinkovit domet 2000 metara. Kako bi se smanjila silina trzaja i povećala preciznost paljbe, Mk 44 ugrađeni u AC-130U imat će smanjenu brzinu paljbe na 200 granata u minuti. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Leteća topovnjača AC-47 Spooky

lako su danas leteže topovnjače važno oružje američkog ratnog zrakoplovstva, njihov nastanak nije bio nimalo lagan. Zapravo, AC-47 je rezultat entuzijazma nekolicine ljudi

Domagoj MIČIĆ

Potkraj 1961. američke i južnovijetnamske snage bile su u potpunoj defenzivi jer su snage Vijetkonga, rabeći gerilsku taktiku, napadale gdje i kada su htjele. Slabo ratno zrakoplovstvo južnovijetnamske vojske teško je otkrivalo i napadalo svoje ciljeve u gustim prašumama, čak i usred dana. Dolazak američke vojske, pogotovo pripadnika specijalnih zrakoplovnih snaga, to je trebao promijeniti. Prva je novina bila uspostava stalne radioveze između isturenih postrojbi i nadređenih zapovjedništava, ili izravno sa zapovjedništvom južnovijetnamskog ratnog zrakoplovstva. Tako se htjelo postići brže uključivanje aviona u operacije, posebno one defenzivne. No, problem je bio što su južnovijetnamski piloti mogli djelovati samo danju, a vijetkongovci su uglavnom napadali noću. Zbog toga je trebalo hitno pronaći novo rješenje.

Jedno bi bilo kupnja najmodernijih jurišnika, ali oni su bili preskupi za južnovijetnamsku vladu, a da su i kupljeni prošlo bi previše vremena dok bi ušli u operativnu uporabu

(zbog potrebe preobuke pilota i zemaljskog osoblja). Rješenje je pak bilo potrebno "još jučer". Drugo je rješenje bilo vidjeti čime južnovijetnamsko ratno zrakoplovstvo raspolaze, i to na najbolji način iskoristiti. Među malim brojem aviona koji su letjeli bilo je i nekoliko transportnih aviona iz II. svjetskog rata, C-47 Skytrain (DC-3 Dakota). Jedini je problem bio kako te spore avione uporabiti za pružanje paljbene potpore snagama na zemlji. Prvo je rješenje bilo više pomoćno: C-47 su rabljeni za izbacivanje velikog broja baklji, koje su osvijetljavale bojište i tako otkrivale napadače. Rezultati su bili iznenađujuće dobri. U nekoliko su slučajeva vijetkongovci obustavili napad i povukli se i prije nego bi Skytrainovi počeli izbacivati baklje. Statistika je pokazala da je tijekom studenog 1963. u čak 70 posto slučajeva upravo uporaba baklji izbačenih iz Skytraina omogućila odbijanje vijetkongovskih napada. No, na žalost Južnovijetnamacima i Amerikanacima, vijetkongovci su promijenili taktiku, tako da bi prvi put kratko napali prije izbaciva-

nja baklji, a potom pričekali da baklje izgore pa onda izveli pravi napad. Južnovijetnamsko ratno zrakoplovstvo nije imalo dovoljno C-47 (i C-123, koji su naknadno prispjeli) da cijelu noć kruže iznad Južnog Vijetnama. U najboljem slučaju, mogli su cijelu noć "pokrivati" tek nekoliko sukoba. S druge strane, od 1960. počelo je naglo povećavanje angažiranosti američke vojske u Vijetnamskom ratu. Ona je sa sobom donijela i najsuvremenije oružje. Problem je bio što je to oružje projektirano za djelovanje protiv sovjetskih snaga u Europi, a ne protiv gerile u prašumama Južnog Vijetnama. Pronalaženje rješenja za taj problem povjereno je Limited War Committeeu, kojemu je pukovnik Gilmour C. McDonald u rujnu 1961. predložio razvoj borbenog zrakoplova kod kojega bi topničko oružje djelovalo bočno, a ne uobičajeno prema naprijed. Na taj bi način avion mogao tijekom kružnog leta neprestano djelovati prema cilju. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Politički atentati (II)

Robert Kennedy (1968.)

Američki političar Robert Kennedy, mlađi brat predsjednika Johna F. Kennedyja, ubijen je 1968. godine tijekom kampanje za predsjedničku nominaciju Demokratske stranke. Zbog činjenice da je atentator bio motiviran političkim razlozima koji su vodili na Bliski istok, neki su američki novinari to ubojstvo, možda pretjerano, nazvali prvim aktom palestinskog terorizma na američkom tlu

— Hrvoje BARBERIĆ —

Američki političar Robert Francis Kennedy, "Bobby", mlađi brat predsjednika Johna Fitzgeralda Kennedyja, ubijen je u losangeleskom hotelu 1968. godine, tijekom kampanje za predsjedničku nominaciju Demokratske stranke. Atentator je bio mladi useljenik iz Libanona, Sirhan Sirhan, čija se kombinacija psihičkih problema i bijesa zbog američke potpore Izraelu za Kennedyja pokazala kobnom.

Vješt političar

Robert F. Kennedy, RFK, rođen je 1925. godine kao sin Josepha P. Kennedyja, utemeljitelja moćnog obiteljskog klana irskog podrijetla, koji je šezdesetih godina XX. stoljeća dominirao američkom politikom. Upisao se na ugledno sveučilište Harvard, a 1944. godine privremeno ga napušta i pristupa američkoj ratnoj mornarici, no ipak je kraj rata

dočeka bez borbenog angažmana. Nakon demobilizacije, godine 1948. diplomira na Harvardu, a 1951. i na sveučilištu Virginia. Godine 1950. oženio se s Ethel Skakel, s kojom je imao čak jedanaestero djece, a najmlađe je rođeno nekoliko mjeseci

nakon njegove smrti. Robert je stekao prvo značajno političko iskustvo 1952. godine, vodeći kampanju brata Johna za ulazak u Senat. Od 1953. do 1956. bio je savjetnik u McCarthyjevom odboru, a 1960. ponovno postaje menadžer bratove, ovaj put predsjedničke kampanje, koja je uspješno okončana Johnovim ulaskom u Bijelu kuću. Poslije su politički protivnici optuživali Johna F. Kennedyja za nepotizam zbog imenovanja brata u kabinet, no Bobby se, zlim jezicima unatoč, dokazao kao uspješan glavni državni odvjetnik i kvalitetan predsjednički savjetnik.

Na području vanjske politike, Robert Kennedy je nadgledao aktivnosti CIA-e uoči operacije u Zaljevu svinja na Kubi, a tijekom Kubanske krize 1962. također je imao važnu ulogu. Njegovi susreti sa sovjetskim diplomatima, koji su se odvijali iza kulisa diplomacije, imali su veliku važnost u postizanju kompromisa i u

■ Roberta Kennedyja mnogi su smatrali nasljednikom starijeg brata Johna

popuštanju napetosti u američko-sovjetskim odnosima, a njegovi zapisi o tim događajima poslije su objavljeni u knjizi. Ubojstvo Johna Kennedyja u Dallasu u studenom 1963. ostavilo je dubok psihički trag na Roberta, te se loše odrazilo i na njegovu političku karijeru. Iako je neko vrijeme nastavio sudjelovati u kabinetu novog predsjednika Johnsona, nakon više sukoba RFK je 1964. podnio ostavku te se kandidirao za senatora u New Yorku.

Ulaskom u Senat, Kennedy se istaknuo zagovaranjem socijalne reforme američkog društva, dosljedno podupirući afroamerički građanski pokret. No, onodobnom američkom politikom dominiralo je pitanje Vijetnamskog rata, čiji je Robert bio oštar kritičar te je čak zagovarao stvaranje koalicijske vlade u Saigo-

dvanaestogodišnjak preselio se obitelji u SAD, gdje se nekoliko puta obraćao iz jedne kršćanske crkve u drugu. Sirhan je dugo vremena bio nezadovoljan američkom potporom Izraelu, a posebno ga je ražestila Kennedyjeva potpora Tel Avivu tijekom Šestodnevnog rata 1967. godine, koji je izbio točno godinu dana prije atentata. Zbog te simbolike i činjenice da je atentat bio motiviran političkim razlozima čije su niti vodile prema Bliskom istoku, neki su američki novinari bili skloni Sirhanov atentat na Kennedyja, možda pretjerano, nazvati prvim aktom palestinskog terorizma na američkom tlu. No, Sirhanovi osobni dnevnički otkriveni nakon atentata otkrivaju njegovu višegodišnju opsesiju Kennedyjem, ali pokazuju i njegove psihičke probleme.

dyjevih suradnika uspjelo ga je brzo svladati i razoružati. Prema izjavama nekih svjedoka ubojstva, Sirhan je neposredno prije atentata viknuo: "Kennedy, kučkin sine!"

■ Atentator Sirhan Sirhan bio je nezadovoljan američkom potporom Izraelu

■ Neposredno nakon atentata u losangeleskom hotelu

nu, u kojoj bi sudjelovao i Vijetkong. Vrhunac političke karijere postigao je u svibnju 1968., objavivši kandidaturu za demokratsku predsjedničku nominaciju. Tijekom borbe za glasove Robert Kennedy je odnio nekoliko važnih političkih pobjeda i figurirao kao najizgledniji kandidat Demokratske stranke za Bijelu kuću.

Atentat u losangeleskom hotelu

Dvadesetčetverogodišnji libanonski useljenik Sirhan Bishara Sirhan, rođen 1944. godine u Jeruzalemu u obitelji palestinskih kršćana, kao

Kennedyjeva politička kampanja kulminirala je 4. lipnja velikim skupom u Los Angelesu. Kasno navečer, Robert je završio svoje obraćanje pristalicama u dvorani hotela Ambassador te nedugo nakon ponoci objavio svoju pobjedu na kalifornijskim izborima za nominaciju. U trenutku dok je prolazio kroz hotelsku kuhinju, atentator Sirhan mu je prišao i s male udaljenosti, iz revolvra kalibra .22, ispalio u njega tri metka, a jedan ga je pogodio u glavu. Ispaljen je i četvrti metak, koji ga je promašio, a nekoliko Kenne-

Unatoč brzo pruženoj medicinskoj pomoći, Robert Kennedy umro je 26 sati poslije, u bolnici Good Samaritan. Osim njega, u atentatu je ozlijeđeno još pet osoba - sindikalist Paul Schrade, novinari William Weisel i Ira Goldstein te asistenti u kampanji, Elisabeth Evans i Irwin Stroll, no svi su se poslije oporavili. Sirhan je u travnju 1969. osuđen na smrt, a kazna mu je 1972. godine bila preinačena u doživotni zatvor. Na suđenju je izjavio da je ubio Kennedyja s "dvadesetogodišnjim predumišljajem", iako je tvrdio da se samog čina ubojstva ne sjeća.

Robert je pokopan uz brata Johna na nacionalnom groblju Arlington. Audiozapisi atentata, koje je slučajno snimio poljski novinar, a otkriveni su tek 2007. godine, dali su razloga posumnjati da Sirhan nije djelovao sam, što je pak potaknulo kontroverzije i priču o teoriji urote, sličnu onoj oko ubojstva njegova brata. Iako je i treći brat klana Kennedyjevih, Edward, kao i njegov sin Patrick, danas aktivni političar u američkom javnom životu, Robertovim ubojstvom slomljen je najveći dio političkog utjecaja koji je "dinastija" Kennedy imala u američkoj politici. ■

Snježana Grković-Janović: Lujzin dnevnik - dnevnički zapisi Lujze Janović-Wagner iz Drugoga svjetskog rata, Srednja Europa, Zagreb, 2008.

Kako je dolazak talijanskih snaga u Split 1941. godine vidjela Lujza Janović-Wagner, osnivačica Medicinskog sestrinstva u Hrvatskoj? Kako je proživljavala teška ratna iskušenja? Što se promijenilo u njezinu životu nakon odlaska supruga liječnika u partizane? Kako se ta hrabra mlada žena s dvoje male djece nosila s teškoćama svakodnevnog života u ratno doba na Braču? Kako je (nesretno) završio njezin život uoči samoga kraja rata? "Lujzin dnevnik" svjedoči o ljudskim sudbinama te o tome kako su se obični ljudi nosili s izazovima II. svjetskog rata.

Splitska autorica Snježana Grković-Janović priredila je knjigu dnevničkih zapisa svoje majke, istaknute medicinske djelatnice u međuratnom razdoblju i jedne od organizatorica Medicinskog sestrinstva u Hrvatskoj, Lujze Janović-Wagner, rođene u Zagrebu 1907. godine. Sestra Lujza se 1940. godine sa suprugom dr. Špirom Janovićem preselila u Split. Ondje je dočekala II. svjetski rat i zapisivala, u obliku pisama mlađem bratu Vlatku i supругu Špiri, svoje doživljaje ratnih dana. Veći dio rata provela je u Splitu i Sumartinu na Braču, a potkraj rata preselila se u Zagreb. Dnevnički zapisi završavaju uoči Božića 1944. godine, mjesec i pol dana prije njezine smrti. Umrla je u veljači 1945. Priređivačica dnevnika dala je opširne napomene ali i o autorici dnevnika, o osobama koje se spominju u zapisima.

U prilogu knjige donose se i pisma Hanna Wagnera, Lujzina rođaka, poljskog diplomata, u hrvatskom prijevodu.

Mirela MENGES

FILMOTEKA

Točka prednosti

- američki triler (2008.)
- trajanje: 90 minuta
- redatelj: Pete Travis
- distribucija: Continental film
- glume: Dennis Quaid (Thomas Barnes), Matthew Fox (Kent Taylor), William Hurt (predsjednik Ashton), Sigourney Weaver (Rex Brooks), Forest Whitaker (Howard Lewis)

Thomas Barnes i Kent Taylor agenti su tajne službe na zadatku zaštite predsjednika SAD-a Ashtona na samitu o globalnoj borbi protiv terorizma u Salamanci. Odmah po dolasku u Španjolsku, na predsjednika je izvršen atentat te nastaje totalni kaos. U gužvi je i Howard Lewis, američki turist koji je slučajno snimio jedan od najvažnijih događaja u povijesti. Tu je i Rex, američka producentica TV-vijesti koja izvještava s konferencije. Kako pratimo istih 15 minuta, prije i netom nakon pucnjave, iz kuta različitih pojedinaca, počinje se otkrivati zastrašujuća istina o pozadini atentata...

Ako je nešto u svijetu filma siguran vodič za gradnju napetosti, onda je to predstavljanje istog događaja iz različitih kutova. U ovom filmu išlo se u krajnost: čak je osam različitih iskustava upotrijebljeno za slaganje puzzle odgoetke tko je kriv i odakle prijeti terorizam. Naravno, riječ je o tipično američkom uratku za široke mase. Nekoliko vrlo uglednih zvijezda osiguralo je filmu da, unatoč lošim kritikama, u nešto više od mjesec dana prikazivanja zaradi više od 120 milijuna dolara. Napeto svih 90 minuta, bez praznog hoda, te uz dosta jurnjave i izbezumljenih lica, ovo je film koji podsjeća na Jack Bauer seriju 24, godinama emitiranu na TV ekranima. Točka prednosti pokazuje nam što se događa kad stvari izmaknu kontroli i koliko je blještavilo novinskih naslovnica često samo privid.

Leon RIZMAUL

Pastir i kradljivci

U naravi svega manjeg jest da se oslanja na veće. U osjećaju "zajedno smo jači" leži i temelj svakog udruživanja te svjesnog sklapanja nekih ugovora i planskog stupanja u veće ili manje saveze, što je lako razumjeti bilo da je riječ o pojedincu ili o manjim ili većim zajednicama. To pokazuju i iskustva iz prošlosti, kad su - po formuli "nas i R. trista milijuna!" - mali i iskompleksirani čak i svoj identitet gradili na moći tzv. velikih. Naravno, sasvim drukčije treba gledati na razne nesretne "anschlusse", "aneksije" i "prisajedinjenja", kojima se ljude i narode tretiralo kao ovce nagoneći ih i u torove gulaškog "bratstva i jedinstva". I Isus za svoj savez s ljudima rabi sliku pastira i ovaca. Za sebe kaže da je vrata ovacama i da će se spasiti samo oni koji kroz ta vrata uđu, a svi ostali, koji su došli prije Njega (ili se danas proglašavaju pastirima), obični su lopovi i razbojnici, koji preskaču ogradu kako bi klali ovce. Svojim čvrstim jamstvom - "Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju!" - svojim učenicima i sljedbenicima Krist poručuje da je On najjači jamac njihove slobode i najčvršći oslonac u kušnjama, krizama i opasnostima. O tome na jedinstven način svjedoči i cijela hrvatska teška i slavna prošlost 14-stoljetne borbe "za krst časni i slobodu zlatnu", a nije drukčije bilo ni u nedavnim povijesnim iskušenjima. Tek kad se sve to gleda "sub specie aeternitatis" (pod vidom vječnosti), pravo se razumije kako je naš narod (zajedno s nekim drugima) doista dao nemjerljiv doprinos u borbi protiv zla i tiranije. Zato i u budućnosti zajedno možemo graditi svijet napretka i blagostanja za sve samo ako se ne poremete naši odnosi s Vertikalom i savezništvo s Pastirom, koji su se dosad razvijali uzlaznom linijom. Zadaća je Kristova učenika uvijek pružiti ruku prijateljstva svakom tko želi surađivati, bez obzira na to hoće li ikada dobiti pohvalu i nagradu za napredak u teškim reformama i hoće li ga itko tapšati zbog potpore i ohrabrenja drugima da prigrlje reforme i tako sebi otvore put prema "vječnim integracijama". Također, Isus potpuno poštuje našu slobodu i ne kaže da je naše spasenje "stvar leadershipa i ne treba prebacivati odgovornost na građane". Božanski Pastir ne želi o vječnom dobru svojih ovaca odlučivati umjesto njih! Štoviše, hrabri ih hod u novosti života! Stoga je vrlo aktualna riječ pape Ivana Pavla II. u prigodi posjeta rodnoj Poljskoj, još u doba totalitarnog sustava: "Potrebno je imati hrabrosti hodati u smjeru u kojemu dosad nije nitko išao. Naše vrijeme od nas zahtijeva da se ne zatvorimo u krute granice sustava, nego da tražimo sve što je potrebno za opće dobro." Zato onima koji "tek sada postaju 'most' između istoka i zapada" - znajući da po mostu svi gaje u oba smjera - ostaje utjeha i ponos da je i Krist MOST između Neba i Zemlje! Jer kršćani vjeruju da jedino Krist i oni koji idu njegovim putem, tj. članovi njegova "ovčinjaka", mogu ljude dovesti do posvećenijeg procvata života za kojim sami čeznu i svega što im Bog želi dati.

Andelko KAČUNKO

11. travnja 1963.

Havarija podmornice *Tresher*

Prva od američkih podmornica s nuklearnom bojnom glavom, *Tresher*, porinuta je 1960. Bila je ponos američke ratne mornarice, dugačka 82 metra, a ime je dobila po nasrtljivom morskom psu ljudožderu. Nova generacija nuklearnih podmornica predviđena je za kretanje na velikim dubinama, pod velikim opterećenjem i tlakom. *Tresher* je nakon porinuća postigao dotad nemoguće rezultate u dubini uranjanja i granicama izdržljivosti. Na jednom takvom ispitivanju, 10. travnja 1963. godine, 300 kilometara od istočne američke obale, *Tresher* je zaronio posljednji put. Istraga je pokazala da je podmornica potonula na dubini većoj od 2000 metara i eksplodirala od pritiska. Poginulo je 129 ljudi - znanstvenika i članova posade - što je do danas najveća tragedija neke podmornice na nuklearni pogon. Nakon nesreće, američka je vojska uložila golemo sredstva da spriječi slične događaje...

17. travnja 1944.

Diplomatski skandal uoči Dana D

Tijekom II. svjetskog rata, britanska vlada iznenadila je svoje saveznike i predstavnike neutralnih država: 17. travnja 1944. donijela je odluku o otvaranju i cenzuri diplomatske

pošte i zabranila veleposlanstvima slanje šifriranih poruka. Bio je to potez bez presedana u međunarodnom pravu i praksi, prvi diplomatski skandal, kakvog nije bilo još od **Bečkog kongresa 1815.**, kada su prvi put ustanovljeni mnogi novi diplomatski običaji i pravila. Nikad nikome, pa ni u ratno doba, nije padalo na pamet da dirne u njihovu nepovredivost. No, Britanci su imali velik i opravdan razlog za to kršenje međunarodnog prava. U proljeće 1944. očekivala se saveznička invazija na **Francusku**. Njemačko zapovjedništvo predosjećalo je invaziju, ali nije znalo kada će se i gdje ona dogoditi. Saveznici su htjeli da tako i ostane do sudbonosnog *Dana D*. Rizik je bio prevelik da bi se poštovala stara diplomatska pravila, pa ih je britanska vlada jednostavno ukinula. Radikalne mjere nisu se odnosile jedino na **SAD, SSSR** i britanske dominione, osim Irske. U svom priopćenju, **Foreign Office** je objavio da je odluka privremenog karaktera i da je poduzeta "radi čuvanja tajne budućih velikih ratnih operacija". Diplomatski skandal, dotad nepoznat u međunarodnome pravu, trajao je sve do trenutka kad se savezničko vodstvo uvjerilo u pun uspjeh iskrcavanja u Normandiji. Nekoliko tjedana poslije *Dana D*, diplomatska ograničenja su ukinuta. Njemačka špijunaža, i zbog te mjere, nije uspjela otkriti ni dan ni mjesto najvećeg desanta u ratnoj povijesti!

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.usafe.af.mil

Premda će se na prvi pogled činiti prenatrpan podacima, službeni site **Američkog zrakoplovnog zapovjedništva za Europu** ipak je vrlo dobar site, na kojemu su informacije - vijesti, videoclipovi i fotogalerije - posložene po redoslijedu na koji se posjetitelj vrlo brzo privikne. Posebno je zanimljiv link s postrojbama AF-a u **Europi**, te vijestima koje

se stavljaju na stranicu neposredno nakon događaja. Upravo ta brzina najveća je odlika sličnih američkih službenih siteova, a dodatna pogodnost je što sve informacije redovito prate i adekvatne fotografije u vrlo velikoj rezoluciji, čak dostatne i za najzahtjevniji tisak.

U gornjem dijelu desne strane sitea, jedan ispod drugoga, posloženi su i zanimljivi linkovi koje ljubitelji vojnog zrakoplovstva mahom već imaju u *Favoritesima*, no nije loše to i provjeriti. Ipak je riječ o stranicama koje ne moraju nužno biti povezane s Ratnim zrakoplovstvom, a svojim sadržajem su itekako aktualne.

Neven MILADIN

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Bukurešt danas ima oko:

- A 800 000 stanovnika
- B 2 milijuna stanovnika
- C 3 milijuna stanovnika

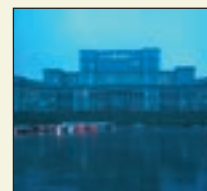

2. Poznati nadimak Bukurešta je:

- A Rumunjski cvijet
- B Dunavska ruža
- C Pariz Istoka

3. Bukureštanska parlamentarna palača ušla je u Knjigu rekorda kao:

- A najviša zgrada Balkana
- B najveća civilno-administrativna zgrada svijeta
- C zgrada s najviše cvjetnih aranžmana na svijetu

4. Kroz rumunjsku metropolu teče rijeka:

- A Dambovitza
- B Dunav
- C Tisa

5. Izbacite uljeza koji nije nogometni klub iz Bukurešta:

- A Dinamo
- B Rapid
- C Universitatea

Foto: AFP, Getty Images

MAXIMUM GEAR

MITHRAS 006

BORBENA RUKAVICA
COMBAT GLOVE

KEVLAR

NEGORIVD

HAWK

BORBENA RUKAVICA
COMBAT GLOVE

LAKANA I UCOBNA

PROZIRACNA

HOTSIDE

BORBENA RUKAVICA
COMBAT GLOVE

KEVLAR

TAKTIČKA